

A propòsit de la lliçó del Dr. Vicenç Mateu sobre *Mircea Eliade*

ANTONI BOSCH-VECIANA (*Societat Catalana de Filosofia*)

Primer de tot, voldria felicitar el Dr. Vicenç Mateu per la seva lliçó. Ha estat una presentació de Mircea Eliade molt suggerent. A propòsit del que s'ha dit voldria fer notar un parell de punts: el primer, sobre la importància del context epocal en l'obra de Mircea Eliade; el segon, sobre la relació entre el *mite* i el *logos*. En el que dic tinc ben present l'obra del professor Lluís Duch, sobretot la seva tesi de doctorat: *Ciencia de la religión y mito. Estudios sobre la interpretación del mito*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1973; el llibre: *Mircea Eliade. El retorn d'Ulisses a Ítaca*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1983; i els dos volums de la seva *Aproximació a la logomítica: Mite i cultura* i *Mite i interpretació*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1995 i 1996.

Pel que fa al primer punt que acabo d'esmentar voldria posar de relleu com l'obra de Mircea Eliade (1907-1986) es contextualitza en un moment on la *pèrdua del sentit* (el *nihilisme*) habitava l'espai europeu (o, si es vol, occidental). Aquesta *pèrdua del sentit* (o *final de món*) fou percebuda i denunciada per molts autors ja d'ençà de finals del segle XIX. Precisament el que voldria emfasitzar aquí és el fet que l'obra del romanès Mircea Eliade, així com la seva mateixa vida (amb els seus viatges a l'Índia, el seu retorn a Europa i el seu exili a París i als Estats Units), podria molt bé ser interpretada com la *recerca fontal de sentit* enmig d'aquell *final de món*. La seva manera de comprendre estructuralment l'home com a '*homo religiosus*', és a dir, *capax symbolorum*, ens permet de llegir-hi l'obertura a una *possibilitat de sentit arrelada estructuralment en l'ésser humà*. És el llenguatge dels mites i dels símbols el que fa possible aquest *accés al sentit*. Els treballs de Mircea Eliade, sense segurament pretendre-ho de manera *directa i explícita*, mostren a l'home europeu (i, en general, occidental) la possibilitat de sortir de la *crisi del sentit* en la qual estava immers fent possible el redescobriments d'una gramàtica del llenguatge exiliat dels símbols.

Pel que fa al segon punt, és a dir, la relació entre *mite* i *logos* (o, si es vol, entre *imatge* i *concepte*), voldria tan sols recordar la lectura que d'aquesta relació en fa Lluís Duch. En efecte, ell posa

de relleu la «necessària complementarietat» que s'ha de donar entre aquests dos llenguatges. *Mite* i *logos* no constitueixen dos llenguatges contraposats ni cronològicament consecutius (com defensava, per exemple, W. Nestle en el seu llibre *Von Mythos zum Logos*, 1940) sinó que *mite* i *logos* són dues formes expressives constitutives de l'ésser humà que es complementen necessàriament: ni *mite* sense *logos*, ni *logos* sense *mite*; ni *imatge* sense *concepte*, ni *concepte* sense *imatge*. Per això Lluís Duch ha creat la denominació de *logomítica* per tal de referir-se a l'estudi d'aquesta relació de coimplicació (i de mútua potenciació). La *logomítica* fa possible llegir i comprendre la història cultural d'occident com un moviment fecundat de formes expressives guaridores del llenguatge humà, i això precisament a causa de la seva fructífera interrelació. Una gramàtica que articuli les seves diverses formes expressives en una tensió harmoniosa possibilita viure saludablement en cada present.

Vista general.